

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВЕСЛУВАННЯ У СВІТІ

Ірина Бондаренко¹
orcid – 0000-0002-6651-0682

Геннадій Кураса²
orcid – 0000-0001-5834-4509

Юрій Сергієнко³
orcid – 0000-0001-8086-0729

Олег Конопляник⁴
orcid – 0000-0002-5143-1332

Іван Головаченко⁵
orcid – 0000-0002-3472-4512

Оксана Дзюбан⁶
orcid – 0000-0002-7417-5650

¹⁻⁵ Чорноморський національний університет імені Петра Могили, Миколаїв, Україна

⁶ Миколаївський юридичний ліцей, Миколаїв, Україна

кореспондент-автор – І. Бондаренко: bondarenko.oleg.13.68@gmail.com

doi: 10.32626/2309-8082.2021-20.26-33

У результаті досліджень визначено, що підготовка фахівців в галузі фізичної культури потребує вдосконалення та врахування основних тенденцій, які спостерігаються в світі щодо розвитку веслування. *Мета:* підвищення рівня професійної підготовки фахівців у галузі фізичної культури і спорту шляхом дослідження сучасних тенденцій розвитку веслувальних видів спорту. *Матеріал і методи:* методи систематизації та узагальнення даних сайтів спортивних федерацій з веслування (IFC, FISA), правил змагань, нормативних документів. Проаналізовано зміни в Правилах змагань (2019 р.) з веслування у приміщенні, прибережному веслуванні, паравеслуванні та параканое. Узагальнено дані щодо Правил змагань з веслування на SUP-борді, які набувають чинності з січня 2022 р. В результаті аналізу міжнародного інформаційного бюлетеню з академічного веслування вивчалися ключові показники ефективності роботи FISA за 2019 р. *Результати.* Спостерігається розвиток веслування у приміщенні, збільшується кількість учасників чемпіонатів світу; визначено перспективу впровадження для віртуальних тренувань та змагань. Прибережне веслування розвивається в багатьох регіонах, використовуються в країнах, в яких відсутні природні умови для занять та змагань академічним веслуванням. Спостерігається розвиток видів веслування, які поєднуються з іншими видами спорту: каное-поло, каное з вітрилами, серфінг Waveski. Визначено потужний розвиток адаптивного спорту: параканое, паравеслування, удосконалюється система класифікації спортсменів за ступенем ураженості органів та систем, в змаганнях додаються нові класи човнів. Відмічено гендерну рівність у категоріях змагань, за 10 років зросла кількість учасників змагань серед спортсменів-жінок (на 89 %); збільшилося кількість жіночих екіпажів (на 73 %). Досліджено тенденцію зростання ролі телебачення та мережі Інтернет у розвитку веслувальних видів спорту: кількість переглядів на YouTube зросла з 90784 (2010 р.) до 1076800 (2019 р.); у 2010 році спостерігалось 8,6 млн. переглядів сторінок сайту FISA, в 2019 р. – більше 25 млн. В програми олімпійських ігор впроваджуються більш видовищні дисципліни веслувального спорту (екстремальний слалом), розглядається включення в програму 3-х класів човнів з прибережного веслування. Розвиваються «універсальні» види веслування, які не потребують особливих природних умов (веслування на SUP-борді; веслування Ba'a). Визначена підвищена увага щодо безпеки проведення тренувань та змагань спортсменів у зв'язку з появою екстремальних видів веслування (рафтинг, фрістайл, екстремальний слалом, швидкісний спуск, океанські перегони та ін). Спостерігається співпраця міжнародних веслувальних спортивних та екологічних організацій. *Висновки.* Узагальнено сучасні тенденції розвитку веслувальних видів спорту. Матеріали досліджень використано в лекційному курсі дисципліни «Практикум з веслування», при написанні навчального посібника.

Ключові слова: веслування у приміщенні, каное-поло, прибережне веслування, параканое, паравеслування, екстремальний слалом, веслування на SUP-борді.

Iryna Bondarenko, Gennadii Kurasa, Yuriy Sergienko, Oleg Konoplyanik, Ivan Golovachenko, Oksana Dzyuban. Modern trends in the development of rowing in the world

Abstract. As a result of the research, it was found that the training of specialists in the field of physical culture needs improvement and taking into account the main trends observed in the world in the development of rowing. *Objective:* increasing the level of professional training of specialists in the field of physical culture and sports by studying modern trends in the development of rowing sports. *Material & Methods:* methods of systematization and generalization of data from the websites of rowing sports federations (IFC, FISA), competition rules, regulatory documents. Changes in the Competition Rules (2019) for indoor rowing, coastal rowing, Para-rowing and paracanoe were analyzed. The data on the Rules for SUP boarding competitions, which come into force from January 2022, was summarized. As a result of the analysis of the international rowing circular, the key performance indicators of FISA for 2019 were studied. *Conclusions:* Indoor rowing is developing, the number of participants in the world championships is increasing; the perspective for virtual training and competition was defined. Coastal rowing is developed in many regions, used in countries where there are no natural conditions for training and competitions in rowing. It was observed the development of rowing types, which are combined with other sports: canoe-polo, canoe with sails, Waveski surfing. A powerful development of adaptive sports is observed: paracanoes, pararowing, the system of classification of athletes according to the degree of impairment is being improved, new classes of boats are being added to competitions. Gender equality was noted in the categories of competitions, over 10 years the number of participants in competitions among female athletes increased by 89 %; the number of female crews increased by 73%. The tendency of strengthening the role of television and the Internet in the development of rowing sports was studied: the number of views on YouTube increased from 90784 (2010) to 1076800 (2019). In 2010, there were 8.6 million views of the FISA website, in 2019 – more than 25 million. More spectacular rowing disciplines (extreme slalom) are being introduced into the program of the Olympic Games. The inclusion in the program of 3 classes of boats from coastal rowing is under consideration. «Universal» types of rowing that do not require special natural conditions (rowing on a SUP board; Ba'a) are developing. In connection with the emergence of extreme types of rowing (rafting, freestyle, extreme slalom, downhill skiing, ocean racing, etc.), there is an increased attention to the safety of training and competitions. Cooperation of international rowing sports and environmental organizations is observed. *Results:* The current trends in the development of rowing sports are summarized. Research materials were used in the lecture course of the discipline «Rowing Practice», when writing a study guide.

Keywords: indoor rowing, canoe polo, coastal rowing, paracanoeing, para-rowing, extreme slalom, SUP-boarding.

Вступ

У Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів на 2021-2022 роки щодо реалізації першого етапу Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року» (4.11.2020 № 1089) одним з 5 напрямів стратегії реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту зазначено кадрове забезпечення сфери фізичної культури і спорту (2020) [8]. При обговоренні проекту Плану заходів на 2021-2022 роки щодо реалізації першого етапу Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року визначено шляхи підвищення рівня компетенції та кваліфікації фахівців у сфері фізичної культури і спорту: затвердження професійних стандартів (п.75), впровадження системи заходів для підвищення кваліфікації українських спеціалістів з урахуванням відповідного передового міжнародного досвіду (п.76); визначення етапів здобуття формальної, інформальної, неформальної освіти та самоосвіти (п.77); надання преференцій під час вступу на здобуття фахової передвищої та вищої освіти вступникам, які займалися у системі дитячо-юнацького спорту та мають необхідний рівень спеціальної підготовки; (п.78); впровадження у сферу фізичної культури і спорту системи періодичної сертифікації фахівців (п.79) [7]. В пояснювальній записці до Проекту розпорядження Кабінету Міністрів України (п.2) висвітлені основні проблеми, що стримують розвиток фізичної культури і спорту та потребують невідкладного розв'язання в рамках реалізації проекту Плану: визначення потреб щодо професійної підготовки та професійного зростання фахівців, які здійснюють заходи з фізичної культури і спорту.

В ЧНУ імені Петра Могили в навчальний процес підготовки студентів 3 курсу з спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» включено дисципліни «Практикум з веслування», «Теорія та методика обраного виду спорту (веслування)». У попередніх дослідженнях (2018), було встановлено, що майже 80% третьокурсників факультету фізичного виховання і спорту вказали на можливість використання набутих знань, умінь, навичок з веслування у професійній діяльності; 12,50 % студентів відмітили, що розглянули б можливість пов'язати майбутню професійну діяльність з веслувальними видами спорту; 93,75 % студентів зазначили, що обрання вибіркової дисципліни для вивчення, сприяло підвищенню рівня знань з теорії та методики спортивної діяльності [1].

У роботі Н. Г. Долбишевої визначено необхідність в удосконаленні системи підготовки фахівців зі спорту

у зв'язку з сучасними вимогами індустрії спорту. З'ясовано, що впровадження дисципліни «Загальні основи неолімпійського спорту» обумовлюється необхідністю та систематизацією формування знань з різних напрямів спорту. Опанування знаннями з неолімпійського спорту, на рівні з олімпійським, професійним та спорту для всіх, дозволить майбутньому фахівцю зі спорту бути більш освіченим у теоретичному плані та адаптованим до практичної діяльності у сучасних умовах розвитку суспільства [4].

В результаті досліджень факторів, які впливають на організацію змагань, було з'ясовано, що до основних сучасних тенденцій розвитку спорту, які обумовлюють зміни в організації змагань, можна віднести: професіоналізацію, комерціалізацію, глобалізацію; виникнення нових видів спорту, структур та змагань; зростання спортивних досягнень; позитивне ставлення суспільства до спорту; зростання ролі телебачення та мережі Інтернет [5].

Розбалансована система підготовки кадрів, застаріла система атестації тренерів, потребує суттєвого реформування з дотриманням принципів об'єктивності та незалежності оцінювання професійної підготовленості працівників сфери фізичної культури і спорту. При підготовці навчального матеріалу до викладання дисциплін, нами було визначено недостатній обсяг навчальної, методичної літератури щодо сучасного періоду розвитку веслувального спорту, тенденцій щодо змін в правилах змагань, участі спортсменів з веслувальних видів спорту на Олімпійських іграх та ін. [1].

Таким чином, підготовка фахівців в галузі фізичної культури потребує вдосконалення та врахування основних тенденцій, які спостерігаються в світі щодо розвитку видів спорту, зокрема, веслування.

Матеріал і методи дослідження

Мета дослідження – підвищення рівня професійної підготовки фахівців у галузі фізичної культури і спорту шляхом дослідження сучасних тенденцій розвитку веслувальних видів спорту.

Завдання дослідження передбачали визначення основних особливостей розвитку веслувальних видів спорту на сучасному етапі.

Було використано наукові методи аналізу, систематизації та узагальнення даних веб-сайтів спортивних федерацій з веслування, правил змагань, нормативних документів, наукових статей. Нами проаналізовані роботи науковців з України, в яких досліджувалися особливості розвитку спорту: вплив сучасних тенденцій на організацію комплексних зма-

гань; професіоналізація та комерціалізація спорту; тенденції розвитку неолімпійського спорту. Визначалась доцільність вивчення сучасних напрямів розвитку спорту у зв'язку з необхідністю підвищення рівня викладання дисциплін для підготовки фахівців в галузі фізичної культури. Було проаналізовано нормативні документи щодо плану заходів на 2021-2022 роки з реалізації першого етапу Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року в Україні. Нами було враховано, що найсучасніша інформація зосереджується на офіційних сайтах міжнародних федерацій з веслування. В результаті аналізу англійських версій веб-сайтів Міжнародної федерації веслування (FISA) та Міжнародної федерації з веслування на байдарках і каное (IFC), нами було проаналізовано 12 веб-сторінок, на яких розташовано інформацію про загальну характеристику дисциплін веслування, історію розвитку кожної, висвітлено новини щодо організації і проведення змагань з веслування.

Використовуючи аналіз міжнародного інформаційного бюлетеню з академічного веслування вивчено провідні показники ефективності роботи FISA за 2019 р. Зокрема, аналізували зміни у Правилах змагань (поправки 2019 р.) з веслування у приміщенні, прибережному веслуванні, паравеслуванні та параканое. При дослідженні сучасних тенденцій розвитку веслування було використано Правила змагань з веслування на SUP-борді, що набувають чинності з 1 січня 2022 р.

Результати дослідження

В результаті дослідження нами з'ясовано, що спостерігається ряд тенденцій в розвитку веслувальних видів спорту.

1) Розвиток веслування у приміщенні. Цей вид веслування почали використовувати як засіб тренувального процесу для веслярів, але поступово веслування на ергометрах набуло популярності та стало змагальним видом спорту. Веслувальні тренажери тепер можна знайти у фітнес-залах, реабілітаційних центрах, школах, університетах та багатьох міських спортивних закладах по всьому світу. Президент Міжнародної федерації веслування (FISA) Жан-Крістоф Роллан відмітив зростання та успіхи чемпіонату світу з веслування у приміщенні 2018, 2019 та 2020 років, віртуальних змагань у 2021 році. Веслування в приміщенні підходить для віртуальних тренувань та змагань, а також для кіберспорту. Платформи для доповнення реальності та віртуальних перегонів та тренувань регулярно розробляються. Значна увага була привернута до проведення Чемпіонату світу з

веслування у приміщенні у 2021 р., який було проведено в умовах карантину [16].

Щорічно змагання з веслування у приміщенні серед студентів проводяться в ЧНУ ім. Петра Могили, розроблено систему оцінки 6-хвилинного веслування [2].

2) Розвиток прибережного веслування. Прибережне веслування розвивається в багатьох країнах Африки, Північної та Південної Америки, Європи. Човни з прибережного веслування використовуються в країнах, в яких відсутні природні умови для занять та змагань академічним веслуванням. В останні роки (2007-2019 рр.) збільшилось кількість федерацій (з 16 до 28), які стали брати участь у чемпіонатах з прибережного веслування [26]. Прибережне веслування розвивається у 2-х форматах: 1) змагання з витривалості на дистанції від 4 до 6 кілометрів навколо декількох точок повороту; 2) пляжний спринт: спринт – біг уздовж пляжу; веслування 250 м в одну сторону, обходячи буї слаломним способом, поворот і веслування у зворотному напрямку у варіантах (з проходженням буїв або веслування прямо), біг на пляжі до фінішу; траса прокладається перпендикулярно пляжу [11].

На сьогоднішній день розглядається можливість проведення змагань з прибережного веслування вздовж берегів Ірландського та Середземного морів [26].

3) Розвиток видів веслування, які поєднуються з іншими видами спорту. На розвиток каное з вітрилами вплинув фактор управління організаціями з розвитку каное, а не з вітрильного спорту. Різні національні органи влади по-різному ставились до міжнародних змагань з каное з вітрилами, і лише після довгих політичних суперечок Міжнародна федерація каное (IFC) затвердила чемпіонат світу [17]. Змагання з каное під вітрилами розповсюдилися від Великобританії, США та Швеції до інших частин Європи, і сьогодні змагання проходять у Північній Америці, Європі та Австралії. З часом будова човнів удосконалювалася, сьогодні спортсмени за допомогою розсувного сидіння використовують власну вагу на відстані 2 м від центральної лінії човна для протидії силі вітру [10].

Серфінг Waveski раніше мав назву «веслування на водній лижі». Спортсмени веслюють на хвилях за допомогою дволопатевого весла, сидячи на дошці для серфінгу, на якій є сидіння, ремінці для ніг та ремінь безпеки [24].

Каное-поло (кануполо) – змагальна гра в м'яч між двома командами, в кожній команді 5 гравців, які веслюють на байдарках на чітко визначеній ділянці води, намагаючись забити голи команді суперників.

Команда-переможець у грі – команда, яка забиває найбільше голів. На сьогоднішній день каное-поло дуже стрімко розвивається, проходять Чемпіонати світу кожні два роки [9].

4) Розвиток веслувальних видів спорту для людей з обмеженими можливостями. Членство FISA у Міжнародному Паралімпійському комітеті з 2005 року, дебют веслувального спорту на Паралімпійських іграх у Пекіні 2008 року допомогло активізувати діяльність національних федерацій стосовно розвитку пара-веслування. На Паралімпійських іграх у Ріо-2016 26 країн змагалися з пара-веслування за 12 медалей у чотирьох класах човнів.

Всього було 48 човнів та 96 веслярів. Пара-веслувальники беруть участь разом з працездатними спортсменами на деяких Кубках світу та Чемпіонатах світу з веслування. Починаючи з 2017 року, дистанція гонок змінилася з 1000 м на 2000 м для всіх змагань, пара-веслування вже поділено на дев'ять класів човнів [25]. Удосконалено систему класифікації спортсменів за ступенем ураженості органів та систем [20, с.340].

У змаганнях Чемпіонату світу 2010 р. в Познані (Польща) взяли участь представники 28 країн від 5 континентів. Адже для того, щоб вид спорту було включено в програму Паралімпіади необхідна участь в Чемпіонаті світу не менше 24 країн. Завдяки цьому, на Генеральній асамблеї Міжнародного Паралімпійського комітету в Гуанчжоу (2010 р., Китай) було прийнято рішення про включення в програму Літніх Паралімпійських ігор 2016 в Ріо-де-Жанейро параканое.

Міжнародна федерація каное практикує проведення веб-семінарів з розвитку параканое та надання консультацій щодо класифікації спортсменів. Кожен човен адаптовано відповідно функціональним можливостям членів екіпажу [21].

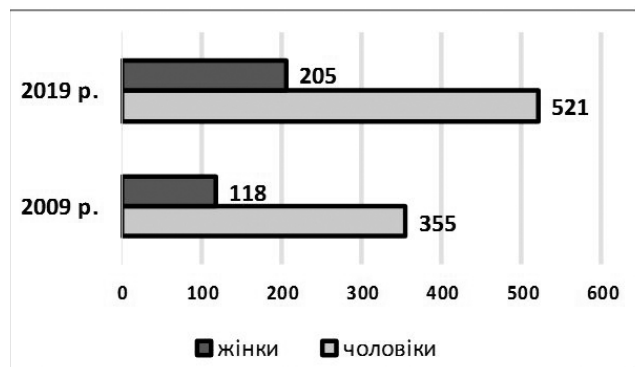

Рис. 1 Кількість екіпажів, які брали участь у чемпіонатах світу з веслування серед чоловіків та жінок у 2009 р. та у 2019 р. за даними FISA [26]

5) Гендерна рівність. Зростання кількості учасників змагань серед жінок. В багатьох дисциплінах веслування відмічається однаковість категорій змагань як для чоловіків так і для жінок [14, с.399].

За 10 років (2009–2019 рр.) за даними FISA значно зросла кількість екіпажів, які брали участь у чемпіонатах світу з веслування серед чоловіків з 355 до 521 (на 46 %), серед жінок – 118 до 205 (на 73 %) (рис.1); за цей період збільшилась кількість веслярів з 973 до 1190 (на 22 %) спортсменів, з 274 до 519 серед учасників-жінок (на 89 %) [26].

6) Зростання ролі телебачення та мережі Інтернет у розвитку веслувальних видів спорту. Загальна кількість годин трансляцій по телебаченню (усі телевізійні події) у період 2010-2019 рр. зросли з 191,19 до 823. Загальна кількість телетрансляцій за 2013-2019 характеризується позитивною динамікою: 759 (2013 р.) та 2241 (2019 р.). Трансляцію Чемпіонату світу з веслування у 2019 році подивилось 111302013 глядачів. Кількість переглядів на YouTube зросла з 90784 (2010 р.) до 1076800 (2019 р.). У 2019 р. спостерігалось 1244766 переглядів відео Instagram. У 2010 році спостерігалось 8,6 млн. переглядів сторінок сайту FISA, в 2019 р. – більше 25 млн [26].

7) Впровадження в програми олімпійських ігор більш видовищних дисциплін веслувального спорту. Екстремальний слалом – це відносно нова дисципліна для веслування на байдарках і каное: швидкісні змагання, коли 4 спортсмена одночасно стартують з пандуса, що перевищує два метри над водою, долаючи дистанцію. З моменту введення цієї дисципліни до Кубків світу та програм чемпіонату світу залучено багато нових шанувальників: телетрансляції отримали високий рейтинг. Очікується що ця дисципліна буде дуже приваблива для молоді. Рада Міжнародної федерації каное проголосувала (25.11.2020) за включення екстремального слалому серед чоловіків та жінок до своєї пропозиції щодо програми з веслування на байдарках і каное у Парижі 2024 р. Оскільки МОК вказав, що програму «Париж-2024» не буде розширено, правління Міжнародної федерації каное проголосувало за внесення пропозиції щодо перенесення 2 медалей із програми спринту та додавання 2 медалей до екстремального слалому.

МОК закликав міжнародні федерації представляти нові інноваційні спортивні заходи, які можуть залучити нову аудиторію, але також не потребуватимуть додаткових нових майданчиків. Президент МОК Томас Бах відмітив, що залучення нових захоплюючих змагань являє собою майбутнє Олімпійських ігор,

що пріоритетом є впровадження нових видів спорту, популярних серед молоді [18].

МОК нещодавно видав анкету Міжнародним спортивним федераціям, намагаючись додати нову дисципліну до Олімпійської програми Парижа (2024). Рада ще раз підтвердила свій намір запропонувати Конгресу FISA олімпійську програму, яка включає три класи човнів з прибережного веслування. Зараз FISA готує проект кваліфікаційної системи з веслувального пляжного спринту [15].

8) Розвиток «універсальних» видів веслування. У світі поширюється веслування на SUP-борді (Stand Up Paddling – SUP) та щороку набуває популярності в усіх країнах. Спортсмен стоячи на сап-борді, рухається за допомогою весла. Особливістю цього виду веслування можна вважати використання для веслування річок, веслувальних каналів, струмків, озер, прибою океану [12].

Ва'а (Va'a, веслування на човні з аутригером). Човен Ва'а, як правило, має поплавок або аутригер, прикріплений до основного корпусу для стійкості. Сучасний спорт Ва'а поширився на більшій частині Полінезійських островів, перемістився до Австралії, США, Канади, Південної Америки та Азії, до Європи. Сьогодні Ва'а відіграє важливу роль у розвитку параканое [23].

9) Підвищена увага на безпеку проведення тренувань та змагань спортсменів. З появою екстремальних видів веслування (рафтинг, фрістайл, екстремальний слалом, швидкісний спуск, океанські перегони та ін.) звертається увага на безпеку проведення тренувань та змагань спортсменів. SUP – екстремальний вид спорту. Будь-який спортсмен, який бачить іншого спортсмена, який перебуває у реальній небезпеці, повинен надати посильну допомогу. Невиконання цих вимог може призвести до дискваліфікації та подальших санкцій. ICF радить всім учасникам змагань щороку проходити огляд у лікаря. Реєструючись та беручи участь у змаганнях учасники одночасно засвідчують свою здатність плавати щонайменше 200 м без сторонньої допомоги [12, с. 49]. У посібнику з підготовки веслярів з перегонів в океані (Д. Мокке, 2016) приведені дані щодо опитування професійних тренерів та веслярів з метою визначення найбільш необхідного спорядження. Всі експерти відмітили необхідність вміння плавати для веслярів в рятувальному жилеті та екіпіровкою: 10,34 % фахівців вважають, що потрібно долати хоча б 50-100 м, 44,68 % експертів рекомендують дистанцію до 500 м, 44,68 % наполягають на дистанції 500-1000 м. 93,88 % опитаних експертів самим необхідним заходом безпеки для океанських перегонів визнали рятувальний жилет; 75,55 % фахівців надали перевагу

поводку для човна. Більш ніж 75 % респондентів відмітили, що заходом безпеки є носіння яскравого одягу (шапочки, брендингу); 65 % тренерів зазначили необхідність мобільного телефону. Кожен третій тренер звернув увагу на необхідність пристрою відстеження або сигнального пристрою [19, с.9].

В прибережному веслуванні усі човни повинні відповідати вимогам безпеки, встановленим FISA, та будь-яким додатковим вимогам, які встановлені національними, регіональними (місцевими) органами влади для участі в конкретній регаті з прибережного веслування. Зокрема: човни повинні відповідати мінімальним стандартам плавучості, які встановлено FISA, з необхідними водонепроникними відсіками або з вбудованими засобами плавучості. На човнах для кожного члена екіпажу повинен бути рятувальний жилет, який відповідає визначеним міжнародним стандартам. Стерновий, перебуваючи у човні, повинен постійно носити рятувальний жилет. Буксирне обладнання повинно мати достатню міцність, щоб забезпечити безпечне буксирування затопленого човна з членами екіпажу на борту в умовах сильного вітру та моря. Будь-який баласт повинен бути надійно закріплений на конструкції човна. Під час перегонів з прибережного веслування, з міркувань безпеки, на кожному судні дозволяється перевозити таке радіо- чи телекомунікаційне обладнання, яке дозволено або вимагається організаційним комітетом або іншими морськими органами для таких змагань [13, с.350].

В правилах змагань з прибережного веслування введено термін «притулки». Притулки – це порти та бухти, де човни можуть легко знайти притулок при несприятливих погодних умовах і де члени екіпажу можуть бути безпечно висаджені. Такі притулки повинні бути відомі всім екіпажам. Екіпажі повинні регулярно практикувати навички та свої дії на випадок перекидання човна та ознайомлюватись з усіма кроками щодо безпеки екіпажу [13, с.358-359].

10) Зв'язок спорту та екології. Веслування – вид спорту, який вимагає чистої води та чистого повітря. Метою політики FISA щодо забезпечення екологічної безпеки – участь у програмах, які заохочують культуру відповідальності за захист природи. У 2018 році FISA стала першим глобальним спортивним об'єднанням, яке зобов'язалося захищати природні і змішані об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Занепокоєння викликали негативні наслідки спорту на об'єкти світової спадщини. Крім того, Міжнародна федерація веслування зобов'язується підвищувати обізнаність національних федерацій, керівних органів клубів та організаторів регат щодо можливості уникнення

негативних впливів на значну кількість об'єктів світової спадщини [22].

Дискусія

В результаті підготовки навчального матеріалу з викладання дисциплін «Практикум з веслування», «Теорія та методика обраного виду спорту. Веслування» нами було узагальнено інформацію щодо розвитку веслування на байдарках і каное, академічного веслування, видів спорту, які поєднують веслування з іншими видами рухової активності.

Результати власних досліджень підтверджують висновки роботи Т. Кропивницької, К. Краснянського (2016) щодо тенденцій виникнення нових видів спорту, структур та змагань; зростання ролі телебачення та мережі Інтернет [5].

О. Борисовою (2013) на прикладі тенісу були розглянуті напрямки розвитку спорту в умовах комерціалізації та професіоналізації. Відмічено, що відбувається формування структури світової тенісної буржуазії, яка об'єднується корпоративними, насамперед, економічними інтересами та формується з фірм виробників товарів, послуг і розваг (в тому числі ЗМІ), міжнародних спортивних організацій та провідних тенісистів-професіоналів [3].

Можна зазначити, що для підготовки фахівців в галузі спорту передбачається розуміння сучасних тенденцій у розвитку спортивних ігор. У методичних рекомендаціях, які запропоновано для самостійної роботи здобувачів I-IV курсів закладів фізкультурного профілю спеціальностей «Фізична культура і спорт», «Середня освіта» (2018), представлені сучасні тенденції розвитку міні-баскетболу в світі: розвиток спорту в багатьох країнах світу; застарілість технологій підготовки дитячих команд; створення програм, курсів з міні-баскетболу; ефективність міні-баскетболу та значущість впровадження на етапі початкової

підготовки баскетбольного резерву [6]. Також підтверджується необхідність дослідження тенденцій розвитку неолімпійського спорту [4].

Висновки

1. Аналізом наукової літератури, нормативних документів (правил змагань) та інформації, розміщеної на сайтах спортивних федерацій з різних видів веслування, узагальнено сучасні тенденції розвитку веслувальних видів спорту; одержані результати використовуються у лекційному курсі дисципліни «Практикум з веслування».

2. З'ясовано основні тенденції в розвитку веслувальних видів спорту:

- розвиток веслування у приміщенні;
- розвиток прибережного веслування;
- розвиток видів веслування, які поєднуються з іншими видами спорту;
- розвиток веслувальних видів спорту для людей з обмеженими можливостями;
- урахування гендерної ознаки, передусім зростання кількості учасників спортсменів-жінок;
- зростання ролі телебачення та мережі Інтернет у розвитку веслувальних видів;
- впровадження в програми олімпійських ігор більш видовищних дисциплін веслувального спорту;
- підвищена увага до безпеки при проведенні тренувань і змагань спортсменів у зв'язку з появою екстремальних видів веслування;
- зв'язок веслувального спорту та екології.

Перспективними напрямками подальших досліджень можуть слугувати: встановлення тенденцій розвитку веслувальних видів спорту в Україні, подальше вивчення умов впровадження нових видів веслування у навчальний процес підготовки бакалаврів у галузі спорту.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Джерела та література

1. Бондаренко І., Пшеничний А., Кураса Г., Бондаренко О. Професійна підготовка бакалаврів з фізичної культури та спорту: дисципліна «Практикум з веслування». *Спортивна наука України*. 2018. №1. С. 3-8. URL: <http://www.sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/viewFile/668/647>
2. Бондаренко І., Мінц М., Сергієнко Ю., Головаченко І., Бондаренко О., Кураса Г. Дослідження можливостей використання 6-хвилинного веслування на ергометрі Concept2 для оцінки рівня витривалості у студентів. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2019. № 75). С. 41-48. DOI: 10.15391/sns.v.2020-1.007
3. Борисова О. Направления развития спорта в Украине в условиях коммерциализации и профессионализации (на материале тенниса). *Спортивный вестник Придніпров'я*. 2013. № 1. С. 96-100.
4. Долбишева Н. Г. «Общие основы неолымпийского спорта» как нормативная дисциплина подготовки специалистов по спорту. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 2012. № (10). С. 20-24.

References

1. Bondarenko, I., Pshenychnyi, A., Kurasa, H., Bondarenko, O. (2018), "Profesiina pidhotovka bakalavriv z fizychnoi kultury ta sportu: dysyplina "Praktykum z vesluvannia"" [Professional training of bachelors in physical culture and sports: discipline «Rowing workshop»]. *Sports science of Ukraine*, 1, pp. 3–8. Retrieved from: <http://www.sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/viewFile/668/647>. [in Ukraine].
2. Bondarenko, I., Mints, M., Serhiienko, Yu., Holovachenko, I., Bondarenko, O., Kurasa, H. (2019), "Doslidzhennia mozhlyvostei vykorystannia 6-khvylynnoho vesluvannia na erhometri Concept2 dlia otsinky rivnia vytrivalosti u studentiv" [Study of the possibilities of using a 6-minute rowing on a Concept2 ergometer to assess the level of endurance in students]. *Slobozhansky scientific and sports bulletin*, 1(75), pp. 41–48. doi: 10.15391/ sns.v.2020-1.007. [in Ukraine].

5. Кропивницька Т., Краснянський К. Сучасні тенденції розвитку спорту та їх вплив на організацію комплексних змагань. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2016. № 3. С. 80-84.
6. Мітова О.О., Онищенко О.В. Сучасні тенденції розвитку міні-баскетболу : Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти з дисциплін «Теорія та методика обраного виду спорту (баскетбол)», «Теорія та методика спортивних ігор». Дніпро, 2018. 49 с. URL: <http://www.infiz.dp.ua/misc-documents/repazit/ZO-A1/A1-0000-32-P1-18.pdf>
7. Про затвердження плану заходів на 2021-2022 роки щодо реалізації першого етапу Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року : Проект Плану розпорядження (п. 2) Кабінету Міністрів України від 04.11.2020 року № 1089. Про затвердження плану заходів на 2021-2022 роки щодо реалізації першого етапу Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року. URL: <http://www.dsmsu.gov.ua/index/ua/material/53865>
8. Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 04.11.2020 року № 1089. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-%D0%BF#Text>
9. Canoe Polo. *International Canoe Federation* : official website IFC. URL: <https://www.canoeicf.com/disciplines/canoe-polo> (Last accessed: 04.03.2021).
10. Canoe sailing. *International Canoe Federation* : official website IFC. URL: <https://www.canoeicf.com/discipline/canoe-sailing> (Last accessed: 04.03.2021).
11. Coastal Rowing. What is Coastal Rowing? *World rowing* : official website FISA. URL: <https://worldrowing.com/events/coastal-events> (Last accessed: 1.02.2021).
12. Competition Rules Stand Up Paddle (SUP). (Taking effect from 1 January 2022). P. 67. *International Canoe Federation* : official website IFC. URL: https://www.canoeicf.com/sites/default/files/2022_icf_sup_competition_rules.pdf. (Last accessed: 25.02.2021).
13. Complete Rule book (English). APPENDIX 22 – Coastal Rowing Competition Regulation : February, 2017. P. 347-373. *World rowing* : official website FISA. URL: <https://worldrowing.com/fisa/publications/rule-book> (Last accessed: 1.02.2021).
14. Complete Rule book 2019 (English). APPENDIX 24 – Indoor Rowing Competition Regulations : February, 2017. P. 393-412. *World rowing* : official website FISA. URL: <https://worldrowing.com/fisa/publications/rule-book> (Last accessed: 1.02.2021).
15. FISA Council and European Rowing Board Meet in Budapest : February (9), 2020. *World rowing* : official website FISA. URL: <https://worldrowing.com/2020/02/09/fisa-council-and-european-rowing-board-meet-budapest/> (Last accessed: 04.03.2021).
16. Indoor Rowing. What is Indoor Rowing? *World rowing* : official website FISA. URL: <https://worldrowing.com/events/indoor-events/> (Last accessed: 1.02.2021).
17. International Canoe History : 1960-1995. *International Canoe* : website IFC. Sailing Committee. URL: <http://intcanoe.org/en/ichistory1950.php> (Last accessed: 04.03.2021).
18. News. IOC supports ICF plans for 2024. The executive board of the International Olympic Committee has formally accepted changes to the canoeing programme for the Paris 2024 Olympic Games, recognising that the ICF has introduced changes that fit within the Olympic Agenda 2020 : December (7) 2020. *International Canoe Federation* : official website IFC. URL: <https://www.canoeicf.com/news/ioc-supports-icf-plans-2024> (Last accessed: 25.02.2021).
19. Ocean Racing Coaching Manual. Prepared for the International Canoeing Federation. Compiled and edited by Dawid Mocke : November, 2016. P. 23. *International Canoe Federation* : official website IFC. URL: https://www.canoeicf.com/sites/default/files/icf_canoe_ocean_racing_coaching_manual.pdf (Last accessed: 4.03.2021).
3. Borisova, O. (2013), "Napravleniya razvitiya sporta v Ukraine v usloviyah kommersializatsii i professionalizatsii (na materiale tennisa)" [Trends in the development of sports in Ukraine in the context of commercialization and professionalization (based on tennis)]. *Sports bulletin of the Dnieper region*, 1, pp.96–100. [in Russian].
4. Dolbisheva, N.G. (2012), "Obschie osnovy neolimpiyskogo sporta" kak normativnaya distsiplina podgotovki spetsialistov po sportu" ["General foundations of non-Olympic sports" as a normative discipline of training specialists in sports]. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 10, pp. 20–24. [in Russian].
5. Kropyvnytska, T., Krasnianskiy, K. (2016), "Suchasni tendentsii rozvytku sportu ta yikh vplyv na orhanizatsiiu kompleksnykh zmahaniy". [Modern trends in the development of sports and their impact on the organization of complex competitions]. *Theory and methodology of physical education and sports*, 3, pp.80–84. [in Ukraine].
6. Mitova, O. O., Onyshchenko, O. V. (2018), *Suchasni tendentsii rozvytku mini-basketbolu*. [Modern trends in the development of mini-basketball] : Methodical recommendations for independent work of applicants for higher education in the disciplines «Theory and methodology of the chosen sport (basketball)», «Theory and methodology of sports games». Dnipro. 49 p. Retrieved from: <http://www.infiz.dp.ua/misc-documents/repazit/ZO-A1/A1-0000-32-P1-18.pdf>. [in Ukraine].
7. Kabinet Ministriv Ukrainy (2020). Proekt Planu rozporiadzhennia (p. 2) vid 04.11.2020 roku № 1089. Pro zatverdzhennia planu zakhodiv na 2021-2022 roky shchodo realizatsii pershoho etapu Stratehii rozvytku fizychnoi kultury i sportu na period do 2028 roku [On the approval of the action plan for 2021-2022 for the implementation of the first stage of the Strategy for the development of physical culture and sports for the period until 2028]. URL: <http://www.dsmsu.gov.ua/index/ua/material/53865>. [in Ukraine].
8. Kabinet Ministriv Ukrainy (2020). Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 04.11.2020 roku № 1089. Pro zatverdzhennia Stratehii rozvytku fizychnoi kultury i sportu na period do 2028 roku [On approval of the Strategy for the development of physical culture and sports for the period until 2028]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-%D0%BF#Text>. [in Ukraine].
9. Canoe Polo. *International Canoe Federation* : official website IFC. URL: <https://www.canoeicf.com/disciplines/canoe-polo> (Last accessed: 04.03.2021).
10. Canoe sailing. *International Canoe Federation* : official website IFC. URL: <https://www.canoeicf.com/discipline/canoe-sailing> (Last accessed: 04.03.2021).
11. Coastal Rowing. What is Coastal Rowing? *World rowing* : official website FISA. URL: <https://worldrowing.com/events/coastal-events> (Last accessed: 1.02.2021).
12. Competition Rules Stand Up Paddle (SUP). (Taking effect from 1 January 2022). P. 67. *International Canoe Federation* : official website IFC. URL: https://www.canoeicf.com/sites/default/files/2022_icf_sup_competition_rules.pdf. (Last accessed: 25.02.2021).
13. Complete Rule book (English). APPENDIX 22 – Coastal Rowing Competition Regulation : February, 2017. P. 347-373. *World rowing* : official website FISA. URL: <https://worldrowing.com/fisa/publications/rule-book> (Last accessed: 1.02.2021).
14. Complete Rule book 2019 (English). APPENDIX 24 – Indoor Rowing Competition Regulations : February, 2017. P. 393-412. *World rowing* : official website FISA. URL: <https://worldrowing.com/fisa/publications/rule-book> (Last accessed: 1.02.2021).
15. FISA Council and European Rowing Board Meet in Budapest : February (9), 2020. *World rowing* : official website FISA. URL: <https://worldrowing.com/2020/02/09/fisa-council-and-european-rowing-board-meet-budapest/> (Last accessed: 04.03.2021).

20. Para Rowing Classification. Para Rowing Event Regulations and/or Departures from the FISA Rules of Racing. APPENDIX 19 – Para Rowing Classification Regulations – Event Regulations and/or Departures from the FISA Rules of Racing : February, 2017. P. 305-340. *World rowing* : official website FISA. URL: <https://worldrowing.com/technical/para-rowing-classification/> (Last accessed: 01.02.2021).
21. Paracanoe Competition Rules 2019 : January, 2019. P.2-78. *International Canoe Federation* : official website IFC. URL: https://www.canoeicf.com/sites/default/files/rules_paracanoe_2019.pdf (Last accessed: 04.03.2021).
22. Responsibility. Environmental policy. *World rowing* : official website FISA. URL: <https://worldrowing.com/responsibility/environment/policy/> (Last accessed: 1.03.2021).
23. Va'a. *International Canoe Federation* : official website IFC. URL: <https://www.canoeicf.com/disciplines/vaa> (Last accessed: 04.03.2021).
24. Waveski surfing *International Canoe Federation* : official website IFC. URL: <https://www.canoeicf.com/disciplines/waveski-surfing> (Last accessed: 04.03.2021).
25. What is para-rowing? : May (12), 2014. *World rowing* : official website FISA. URL: <https://worldrowing.com/2014/05/12/what-para-rowing/> (Last accessed: 04.03.2021).
16. Indoor Rowing. What is Indoor Rowing? *World rowing* : official website FISA. URL: <https://worldrowing.com/events/indoor-events/> (Last accessed: 1.02.2021).
17. International Canoe History : 1960-1995. *International Canoe* : website IFC. Sailing Committee. URL: <http://intcanoe.org/en/ichistory1950.php> (Last accessed: 04.03.2021).
18. News. IOC supports ICF plans for 2024. The executive board of the International Olympic Committee has formally accepted changes to the canoeing programme for the Paris 2024 Olympic Games, recognising that the ICF has introduced changes that fit within the Olympic Agenda 2020 : December (7) 2020. *International Canoe Federation* : official website IFC. URL: <https://www.canoeicf.com/news/ioc-supports-icf-plans-2024> (Last accessed: 25.02.2021).
19. Ocean Racing Coaching Manual. Prepared for the International Canoeing Federation. Compiled and edited by Dawid Mocke : November, 2016. P. 23. *International Canoe Federation* : official website IFC. URL: https://www.canoeicf.com/sites/default/files/icf_canoe_ocean_racing_coaching_manual.pdf (Last accessed: 4.03.2021).
20. Para Rowing Classification. Para Rowing Event Regulations and/or Departures from the FISA Rules of Racing. APPENDIX 19 – Para Rowing Classification Regulations – Event Regulations and/or Departures from the FISA Rules of Racing : February, 2017. P. 305-340. *World rowing* : official website FISA. URL: <https://worldrowing.com/technical/para-rowing-classification/> (Last accessed: 01.02.2021).
21. Paracanoe Competition Rules 2019 : January, 2019. P.2-78. *International Canoe Federation* : official website IFC. URL: https://www.canoeicf.com/sites/default/files/rules_paracanoe_2019.pdf (Last accessed: 04.03.2021).
22. Responsibility. Environmental policy. *World rowing* : official website FISA. URL: <https://worldrowing.com/responsibility/environment/policy/> (Last accessed: 1.03.2021).
23. Va'a. *International Canoe Federation* : official website IFC. URL: <https://www.canoeicf.com/disciplines/vaa> (Last accessed: 04.03.2021).
24. Waveski surfing *International Canoe Federation* : official website IFC. URL: <https://www.canoeicf.com/disciplines/waveski-surfing> (Last accessed: 04.03.2021).
25. What is para-rowing? : May (12), 2014. *World rowing* : official website FISA. URL: <https://worldrowing.com/2014/05/12/what-para-rowing/> (Last accessed: 04.03.2021).
26. World Rowing Circulars. Key Performance Indicators 2019 (at 060220). *World rowing* : official website FISA. URL: <https://worldrowing.com/about/organisation/governance/official-communications-world-rowing-circulars/> (Last accessed: 1.02.2021).